ספרי׳ – **אוצר החסידים** – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו״ר מנחם מענדל

זצוקללה״ה נבג״מ זי״ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

●

ש״פ נצבים, כ״ז אלול, ה׳תשל״ז

חלק א – יוצא לאור לש״פ כי תבוא, ט״ז אלול, ה׳תשפ״ו

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים״

770 איסטערן פּאַרקווייַ ברוקלין, נ.י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

שבעים ושש שנה לנשיאות כ״ק אדמו״ר זי״ע

בס״ד.

פתח דבר

לקראת ש״פ כי תבוא, ט״ז אלול הבעל״ט, הננו מוציאים לאור חלק ראשון מהתוועדות ש״פ נצבים, כ״ז אלול ה׳תשל״ז — הנחה בלתי מוגה (חלק שני י״ל אי״ה לש״פ נצבים־וילך, כ״ג אלול).

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות־קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה״ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד ״הקיצו ורננו גו״, ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, ״תורה חדשה מאתי תצא״.

ועד הנחות בלה״ק

יום ג׳ פ׳ שופטים, ה׳תשפ״ו
שבעים ושש שנה לנשיאות כ״ק אדמו״ר זי״ע
ברוקלין, נ.י.

©
Published and Copyright 2026 by

LAHAK HANOCHOS INC.
788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213
Tel. (718) 604-2610
info@lahak.org • http://www.lahak.org
The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.
5786 • 2026
Printed in the United States of America

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס **״ועד הנחות בלה״ק״**
(718) 604-2610

נדפס בדפוס
CH Print & Ship
478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203
(718) 771-5000

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

בס״ד. שיחת ש״פ נצבים, כ״ז אלול, ה׳תשל״ז.

בלתי מוגה

א. שבת פרשת נצבים היא לעולם השבת שלפני ר״ה, כמובא בלקו״ת[1] ש״פרשה זו קורין לעולם קודם ר״ה, ומרומז במלת היום דקאי על ר״ה, כי זה[2] היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון״.

וממשיך לבאר מ״ש[3] ״אתם נצבים היום כולכם וגו׳״, ש״כל ניצוצי נשמות נצבים ומתעלים במקורם הראשון ביום זה עד לפני הוי׳, ראשיכם שבטיכם וגו׳ מחוטב עציך עד שואב מימיך, פרט הכתוב עשר מדרגות .. ובר״ה מתעלים כל המדרגות .. להיות כולם מתעלים למעלה במקור חוצבם .. להיות לאחדים כאחד״.

והענין בזה — דלכאורה, כיון שבנ״י נחלקים לעשר מדרגות (שלכן צריך לפעול הענין ד״נצבים .. כולכם״), איך יתכן שיהיו ״נצבים .. כולכם״, ועד ״לאחדים כאחד״ — דכיון ש״למעלה במקור חוצבם״ הרי הם מציאות אחת, ובלשון התניא[4]: ״אב אחד לכולנה״ [ולהעיר, שאצל האב גופא יש דרגא שיש בה התחלקות לפרטים, שזהו מ״ש שם ״מי יודע גדולתן ומעלתן בשרשן ומקורן .. שכולן מתאימות״, אלא שכל הפרטים הם בהתכללות; אבל ישנה גם הדרגא שבה אין התחלקות פרטים, אלא רק ״אב אחד״[5]], לכן, גם לאחרי לידת הבן, שאז מתגלה ההתחלקות לפרטים (כמו עשר מדרגות הנ״ל, וכן ההתחלקות לי״ב שבטים, ואח״כ לשבעים נפש, ועד לששים ריבוא נשמות פרטיות שהם שרשים וכל שרש מתחלק לששים ריבוא ניצוצות[6]), יכול להיות הענין ד״נצבים .. כולכם״, והיינו, שהירידה למעמד ומצב של התחלקות היא צורך עלי׳, כדי לבוא למעמד ומצב ד״נצבים .. כולכם״

ויתירה מזה: לא רק ״כולכם״, בלשון רבים (שיש ריבוי פרטים, אלא שהם באופן של התכללות), אלא כהמשך הכתוב[7] ״לעברך בברית וגו׳״, ״לעברך״ בלשון יחיד (שאין התחלקות פרטים כלל), והיינו, שאע״פ שמשה רבינו מדבר אל ״כל איש ישראל״, שלכן אומר ״אתם

---

1) ריש פרשתנו (כט, ט).
2) תפלת מוסף דר״ה (ר״ה כז, א).
3) ריש פרשתנו (מד, א).
4) רפל״ב.
5) ראה גם תניא השלם לשם אות יא ואילך (ע׳ תקעז ואילך). וש״נ.
6) ראה תניא פל״ז (מח, א).
7) שם, יא.

נצבים", לשון רבים, מ"מ, ממשיך "לעברך" לשון יחיד; "ולעברך בברית", שאע"פ שהכריתת ברית היא עם כל אחד מישראל בפ"ע, באופן שנעשים "ערבים זה לזה" (כפי שמביא רש"י בפי' הפסוק[8] "הנסתרות גו' והנגלות וגו'"), הרי זה באופן ש"שניהם עוברים בתוך גוף אחד (כמ"ש[9] "אשר כרתו את העגל ויעברו בין בתריו") להיות לאחדים", "כאילו נעשו לבשר אחד" (כמבואר בלקו"ת).

ונמצא שהענין ד"נצבים .. כולכם" הוא באופן שנעשים "לאחדים כאחד ממש"[10] — ממש דייקא, כידוע פי' כ"ק מו"ח אדמו"ר בענין "חלק אלקה ממעל ממש"[11], שבתיבת "ממש" יש ב' פירושים: (א) שזהו ממש חלק אלקה, (ב) מלשון ממשות [אע"פ שבנוגע לאות ה' דשם הוי' שהיא שורש העולמות נאמר[12] שהיא "אתא קלילא דלית בה מששא" או "ממשא" (כב' הגירסאות שבזה[13])], ודוגמתו בנדו"ד, שבממשות של ההתחלקות לפרטים ישנו ממש הענין ד"לאחדים כאחד".

ב. וענין זה שייך לר"ה:

מבואר בלקו"ת[14] ובעט"ר בתחלתו שר"ה כולל את החיות של כל השנה כולה, בדוגמת ה"ראש" שכולל את החיות של כל הגוף, ואח"כ נמשך ומתחלק לפרטים, תחילה באופן של כלל גדול ואח"כ באופן של כלל קטן וכו', ועד להמשכת החיות הפרטי של כל יום ויום, ועד — "לרגעים תבחננו"[15]; וכל התחלקות הפרטים הנ"ל היא באופן של התכללות בר"ה, שבו מודגש ענין האחדות — "בחודש השביעי באחד לחודש"[16].

ומודגש גם בכך שענינו של ר"ה הוא "תמליכוני עליכם"[17] — כי, ענינו של המלך שיש לו שייכות אל העם, אלא ש"משכמו ומעלה גבוה מכל העם"[18], וישנו ענינו של המלך כפי שהוא בפני עצמו, ועד לדרגא דהתנשאות עצמית, ועד לדרגא שלמעלה מכללות ענין המלכות — בחי' העצמות כו', ושם כלול כל סדר ההשתלשלות, ומשם נמשך אח"כ בשם הוי' ובשם אלקים וכו', עד שנמשך בעולמות ממש, באופן ש"מה גדלו

---

8) שם, כח.
9) ע"פ ירמי' לד, יח.
10) ראה גם לקו"ת מטות פו, ד.
11) תניא רפ"ב. וראה תניא השלם לשם אות יב (ע' קב).
12) תניא אגה"ת פ"ד (צד, ב).
13) ראה גם תו"מ חנ"ז ס"ע 179 ואילך. וש"נ.
14) פרשתנו מז, סע"א ואילך. ובכ"מ.
15) איוב ז, יח. וראה ר"ה טז, א.
16) אמור כג, כד. פינחס כט, א.
17) שם, סע"א. וש"נ.
18) שמואל־א ט, ב.

מעשיך ה'"[19] ו"מה רבו מעשיך ה'"[20]; וכל ריבוי הפרטים צריך לקשר עם אחדות הפשוטה, ועד לדרגא שלמעלה מכל הגדר של "אחדות" ו"פשיטות".

וכן הוא גם בענין השופר, ש"מצות היום בשופר"[21] — ש"כל הקולות כשרין בשופר"[22], שזהו"ע הכלל, שנמשך אח"כ בפרטים כו'.

וכל זה קשור גם עם ענין ההתכללות וההתאחדות שבבנ"י ("נצבים .. כולכם") — דכיון ש"מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר"[23], ו"בשביל ישראל"[24] היתה התהוות כל הבריאה, כולל גם ענין הזמן [כמובא בחסידות[25] תורת הרב המגיד שזמן הוא נברא (ודרוש ביאור למה הובא הדבר בשם המגיד, בה בשעה שנזכר כבר בספרים שלפנ"ז[26])], הרי מובן שההתכללות וההתאחדות שבענין הזמן (שהחיות של כל ימי השנה נכלל בר"ה, ואח"כ נחלק בפרטיות לכל ימי השנה) נמשכת ובאה מההתכללות וההתאחדות שבבנ"י.

ובעבודת כל אחד מישראל הו"ע המס"נ ("בכל מאדך"[27]) — שבמס"נ לא שייך ענין של התחלקות (ואין צורך אפילו לשלול ענין ההתחלקות), אבל הכוונה היא שענין המס"נ יומשך ויחדור בכל הפרטים, תחילה בענין ד"בכל נפשך", ואח"כ למטה מזה, "בכל לבבך"[27], ש"לבא פליג לכל שייפין"[28], שנמשך בעניני המצוות שנימנו לאחרי "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך", ועד לכללות מעשה המצוות וכו'.

ג. והנה, אע"פ ש"אתם נצבים היום כולכם גו'" קאי על ר"ה, מ"מ, קורין זאת בשבת שלפני ר"ה (גם כשר"ה חל בשבת), ש"מיני' מתברכין כולהו יומין"[29], כולל גם היום דר"ה — כיון שענין זה נפעל ע"י הקריאה בתורה, כמבואר בתניא[30] דיוק הלשון קריאה, "קורא בתורה", ש"קורא כביכול להקב"ה לבוא אליו כביכול כאדם הקורא לחבירו שיבוא אליו וכבן קטן הקורא לאביו לבוא אליו להיות עמו וכו'", ולכן ע"י הקריאה בתורה נעשה הענין ד"אתם נצבים היום כולכם גו'".

---

19) תהלים צב, ו.
20) שם קד, כד.
21) שם כו, ב. כז, א.
22) שם כז, ב.
23) ב"ר פ"א, ד.
24) פרש"י ורמב"ן ר"פ בראשית. ובכ"מ.
25) סידור עם דא"ח — שער הק"ש עה, סע"ד ואילך [קכא, ד]. אמ"ב שם פל"ז (מ [סג], ג ואילך).
26) ראה אג"ק ח"א ס"ע רצג ואילך. ח"ב ע' רכד. וש"נ.
27) ואתחנן ו, ה.
28) ראה זהר ח"ב קנג, א. ח"ג קסא, ריש ע"ב. רכא, ב. רלב, א.
29) זח"ב סג, ב. פח, א.
30) ספל"ז.

וזהו גם הדיוק ד"אתם נצבים" שהוא לשון נפעל[31], היינו שנעשה ע"י מישהו אחר — ע"י ה(קריאה ב)תורה, שעל ידה נעשים ישראל וקוב"ה כולא חד[32].

ולהעיר, שבקריאת התורה בכלל מודגש הענין ד"כולכם" בד בבד עם ההתחלקות ד"ראשיכם גו' עד שואב מימיך", כי:

הקריאה בתורה אינה כמו הענינים הקשורים עם נשמה כללית, שכיון ש"רבים צריכים לו"[33], יש לו גדר של ציבור כו' — שהרי אפילו גדול בישראל אינו יכול לקרוא בתורה ביחיד, אלא בציבור דוקא [וכפי שאמר משה: "כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלקינו"[34], "בשעה שאני מזכיר שמו של הקב"ה אתם הבו גודל"[35]], דהיינו עשרה מישראל — דוגמת עשר הסוגים שבבנ"י, והיינו, שבזה מודגשת ההתחלקות שבבנ"י;

אבל אעפ"כ, אין זה באופן שהם נשארים עשרה יחידים, אלא הם בהתאחדות — "כולכם", ועד שנעשים מציאות אחת של "עדה קדושה"[36], נוסף לכך שנמצאים באותו מקום, כולל גם בנוגע לענין המקום ברוחניות — שזהו העיקר אצל בנ"י — שהו"ע המעלה (כמבואר ברמב"ם[37]), כיון שמחשבתם וכוונתם היא באותו ענין (ובנדו"ד, לשמוע קריאת התורה מפי הש"ץ), והרי במקום שמחשבתו של אדם שם הוא נמצא[38].

ובפרט כשהקריאה בתורה גופא היא "אתם נצבים היום כולכם", שזהו פס"ד בתורת אמת ש"אתם נצבים היום כולכם", וע"פ פס"ד זה נעשה כך בפועל, ובפרט כשהקריאה בתורה היא בברכה לפני' ולאחרי', שענין הברכה מורה על הוודאות שבדבר, "בלי שום ספק וס"ס בעולם" (כמבואר בתניא[39]).

ופס"ד זה בתורת אמת נעשה באופן ד"אמת הוי' לעולם"[40], שנמשך למטה בעוה"ז לנשמות בגופים — ששם הוא עיקר ענין התורה, ועד שהקב"ה (כביכול) עם פמליא של מעלה באים לשמוע הפס"ד בתורה

---

31) ראה אוה"ת (כרך א וכרך ו) ריש פרשתנו. וראה גם רד"ה אתם נצבים שנאמר בהתוועדות (לעיל ע' ...).
32) ראה זח"ג עג, א.
33) ביצה כה, ב. מו"ק כא, א.
34) האזינו לב, ג. וראה ברכות כא, א ובפרש"י.
35) יומא לז, א.
36) ראה ברכות כא, ב. וש"נ.
37) הל' יסוה"ת פ"ב ה"ו. מו"נ ח"א פ"ח.
38) ראה כש"ט בהוספות סמ"ח. וש"נ.
39) פי"א (ק, א).
40) תהלים קיז, ב.

שניתן למטה דוקא[41], כמבואר באגה"ק[42] שהכח לבירור הספקות כו' הוא אצל התחתונים דוקא, "לפי שהם מלובשים בגוף חומרי .. מקליפת נוגה, והם מתישים כחה .. ואתכפיא ס"א כו'" (ועאכו"כ כשישנו גם הענין דאתהפכא).

ד. וע"פ האמור שהענין ד"אתם נצבים היום כולכם גו'" נפעל ע"י הקריאה בתורה, מובנת ההוראה מזה — שצריכה להיות הוספה בענין לימוד התורה.

וע"פ מ"ש רבינו הזקן באגה"ק[43] בנוגע לר"ה, ש"בכל שנה ושנה יורד ומאיר .. אור חדש עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם אור עליון כזה", שנמשך אח"כ בכל עניני השנה, שמזה מובן, שבשבת שלפני ר"ה בשנה זו נמשך גילוי אור נעלה שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם — צריכה להיות ההוספה בלימוד התורה באופן נעלה ביותר.

ואע"פ שמבואר בכ"מ[44] שגם אלו שבמשך כל השנה כולה עוסקים בלימוד התורה, הנה בבוא חודש אלול עליהם להניח מקצת לימודם ולהוסיף יותר בעניני תפלה ותשובה (והרי "זמן תפלה לחוד וזמן תורה לחוד"[45]) — צריכה להיות ההוספה בלימוד התורה באופן שבזמן שלומד (אף שנתמעט בכמות) יתוסף באיכות הלימוד.

והרי גם הענין של לימוד התורה שייך במיוחד לחודש אלול, כמדובר כמ"פ בנוגע לענין ד"אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים"[46], שנוסף על הפירוש ש"שושנים" קאי על י"ג מדה"ר, "מה שושנה אית לה תליסר עלין וכו'"[47], שקשור עם ענין התפלה והתשובה, ישנו גם הפירוש ש"שושנים" קאי על לימוד התורה — "ששונים בהלכות"[48].

וכיון ש"גדול תלמוד שמביא לידי מעשה"[49] (או בלשון רבינו הזקן בהל' ת"ת[50] ש"ת"ת שקול כנגד כל המצוות, שהתלמוד מביא לידי מעשה") — הרי מובן שצריכה להיות הוספה גם בענין הצדקה, שהיא כללות כל המצוות[51].

ויש להוסיף ולהעיר שענין הצדקה קשור גם עם ר"ה — כי, בר"ה

---

41) ראה שמו"ר פט"ו, ב. דב"ר פ"ב, יד.
42) סכ"ו (קמה, רע"א).
43) סי"ד.
44) ראה ברכי יוסף או"ח סתקפ"א סק"ו. הובא באלף למטה במטה אפרים שם סקט"ו.
45) שבת יו"ד, א.
46) שה"ש ו, ג.
47) הקדמת הזהר בתחלתה.
48) ראה זח"ב כ, ב. שם עדר, א. שבת ל, ב.
49) קידושין מ, ב. וש"נ.
50) פ"ד ה"ב. וראה ... [ח"י אלול]
51) ראה תניא פל"ז (מח, ב).

נעשה חידוש התהוות העולמות, ע"י ספירת המלכות, שהו"ע הדיבור, כמ"ש[52] "בדבר הוי' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם". וע"פ מ"ש[53] "אני מדבר בצדקה", מובן, שע"י עבודת בנ"י בענין הצדקה לפני ר"ה, נעשה בר"ה הענין ד"אני מדבר" — חידוש התהוות העולמות ע"י דיבורו של הקב"ה — באופן נעלה יותר.

וההוספה בכל ג' הענינים דתורה תפלה וצדקה צריכה להיות החל מר"ח אלול, ועאכו"כ בי"ב ימים האחרונים שבו, ועאכו"כ בימי הסליחות, ועאכו"כ מהשבת שלפני ר"ה והימים שלאחריו, שהם הממוצע המחבר עם היום דר"ה.

ה. ועי"ז זוכים לברכת הקב"ה שתהי' כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה, ובאופן שתומשך גם בענינים גשמיים, כפי שמביא רבינו הזקן[54] מהגהות מיימוני[55] ש"אין אדם נידון בר"ה אלא לעניני עוה"ז כו'".

ונעשה הענין ד"אתם נצבים היום כולכם", "כיום הזה שהוא קיים .. ומאיר, כך האיר לכם וכך עתיד להאיר לכם"[56], גם כשנמצאים עדיין בימי הגלות האחרונים, כמ"ש[57] "כי הנה החושך יכסה ארץ וערפל לאומים ועליך יזרח ה'", שהרי בהכרח לומר ש"החושך יכסה ארץ גו'" קאי על זמן הגלות (כיון שבזמן הגאולה לא יהי' ענין של חושך, כיון ש"נגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו"[58]), ואעפ"כ, נמצאים בנ"י במעמד ומצב ש"עליך יזרח ה'".

ועד שבאים לברכה הכללית — גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יקויים היעוד[59] "והי' ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד", "כשאני נכתב אני נקרא"[60] (בגלוי), בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

* * *

ו. ידוע גם מה שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (וצוה לפרסם בדפוס (כפי שכבר נדפס בכ"מ[61]) ולהפיץ בכל מקום שהיד מגעת)

---

52) תהלים לג, ו.
53) ישעי' סג, א.
54) לקו"ת דרושי ר"ה נט, ב.
55) הל' תשובה פ"ג (בשם הרמב"ן).
56) פרש"י פרשתנו כט, יב.
57) ישעי' ס, ב.
58) שם מ, ה.
59) זכרי' יד, ט.
60) פסחים נ, סע"א. וש"נ.
61) ראה כש"ט בהוספות סמ"א. וש"נ (נעתק ב"היום יום" כה אלול). וראה גם שיחת ש"פ נצו"י, כ"ג אלול דאשתקד בתחלתה (תו"מ חפ"ה ע' 310 ואילך). וש"נ.

בשם רבינו הזקן ששמע מהרב המגיד בשם הבעש"ט, שבשבת שלפני ר"ה מברך הקב"ה בעצמו את חודש תשרי, והברכה היא — ש"אתם נצבים גו'", קיימים ועומדים, והיינו שזוכים בדין, ובכח זה מברכים בנ"י את החדשים י"א פעמים בשנה.

וענין זה הוא בהוספה על האמור לעיל, ובאופן שתוספתו מרובה על העיקר[62] — שנוסף לכך שבר"ה נמשך כללות החיות על כל השנה, ובא אח"כ בפרטיות בחדשי השנה וימי השנה ועד "לרגעים תבחננו" (כנ"ל ס"ב), הנה בשבת שלפני ר"ה ניתן הכח על הענין של ברכת החודש בשאר חדשי השנה, כולל גם חודש ניסן, לא רק בתור חודש השביעי מתשרי, אלא כפי שהוא "ראשון הוא לכם לחדשי השנה"[63], והיינו, שלמרות גודל מעלת חודש ניסן ש"ראשון הוא לכם לחדשי השנה", ועד שחודש תשרי נקרא "חודש השביעי"[16], הנה הנתינת כח לברכת חודש ניסן נמשכת מהשבת שלפני ר"ה (תשרי) דוקא.

וי"ל בדא"פ, שענין זה הוא (לא רק מצד ר"ה שכולל את כל השנה כולה, גם חודש ניסן, אלא גם) מצד מעלת השבת שלפני ר"ה שבו נמשך כללות הענין דברכת החודש.

ז. ויש לבאר ההוראה מזה בעבודת האדם:

כללות החילוק בין החדשים תשרי וניסן הוא — שענינו של תשרי הוא עבודת התשובה, וענינו של ניסן הוא עבודת הצדיקים[64].

והרי יש מעלה מיוחדת בכל אחד מהם:

עבודת התשובה — גדלה מעלתה ביותר, ועד שב"מקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם עומדין"[65], ויתירה מזה, ש"אין צדיקים גמורין יכולין לעמוד בו"[66].

אבל בודאי יש גם מעלה בעבודת הצדיקים, כמובן גם מזה שאע"פ שהגאולה קשורה עם ענין התשובה, כפי ש"הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה .. ומיד הן נגאלין"[67], מ"מ, איתא בזהר[68] ש"משיח אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא", והיינו, שאין זה באופן שתמורת היותם צדיקים יהיו בעלי תשובה, אלא באופן שתתוסף אצלם גם מעלת התשובה, אבל עדיין תהי' אצלם מעלת הצדיקים.

---

62) ב"ר פס"א, ד.
63) בא יב, ב.
64) ראה אוה"ת בא ע' רנז ואילך. ועוד.
65) ברכות לד, ב.
66) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ד.
67) שם ה"ה.
68) ראה זח"ג קנג, ב. לקו"ת דרושי שמע"צ צב, ב. ובכ"מ.

ח. והנה, החילוק שבין עבודת הצדיקים ועבודת התשובה הוא גם החילוק שבין תורה לתפלה:

תפלה — קשורה עם ענין של חסרון, שהרי ענין התפלה הוא[69] שכאשר חסר לו דבר מסויים, ה"ה מתפלל להקב"ה שימלא חסרונו.

ואע"פ שבתפלה יש חילוקי דרגות, מ"תפלה לעני"[70] עד "תפלה למשה"[71] שהיא תפלת עשיר[72] שלא חסר לו מאומה — הרי הפירוש בזה הוא שאצלו (אצל העשיר) לא חסר דבר, אבל עדיין קשורה תפלתו עם ענין של חסרון, ובלשון המדרש[73]: "איני מבקש על עצמי דבר, אלא מדינה פלונית שהיא חרבה, והיא שלך, גזור שאבנה אותה", והיינו, שהתפלה היא על החסרון שהמדינה חריבה כו'.

ולכן הרי זה קשור עם עבודת התשובה, שקשורה עם ענין של חסרון, כמובן בפשטות. ועד שאפילו הדרגא הכי נעלית שבתשובה, כמ"ש[74] "והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה", הרי כיון שנמצא במקום אחר וצריך לשוב כו', הרי זה קשור עם ענין של חסרון.

ואילו ענין התורה אינו קשור עם ענין של חסרון, שהרי לימוד התורה צריך להיות גם במעמד ומצב שכל ענייניו הם בשלימות, ועד לאופן של עשירות (ואף שאין זה בערך לעשירות ד"לי הכסף ולי הזהב נאום ה'"[75], ולכן זקוק ללימוד התורה[76], הרי אין זה ענין של חסרון).

ומה שמצינו בענין "תפלתי סמוכה למטתי"[77] שלימוד התורה שלאחרי התפלה הוא באופן נעלה יותר[78], שזהו לכאורה ענין של חסרון בתורה שזקוקה לענין התפלה — הרי ענין זה אינו מצד התורה עצמה, אלא מצד ירידת העולמות כו', כמרומז בדיוק הלשון "תפלתי סמוכה למטתי", שהצורך בתפלה הוא מצד הענין ד"מטתי"[79]; אבל התורה מצד עצמה אין בה ענין של חסרון.

ולכן, ענין התורה קשור עם עבודת הצדיקים, שזהו ענינו של משה

---

69) ראה רמב"ם ריש הל' תפלה.
70) תהלים קב, א.
71) שם צ, א.
72) ראה זח"א קסח, ב.
73) מדרש תהלים (שוח"ט) ויל"ש עה"פ (רמז תתמא).
74) קהלת יב, ז. וראה לקו"ת ר"פ האזינו. ובכ"מ.
75) חגי ב, ח.
76) ראה אבות פ"ו מ"ט. וראה גם תו"מ חע"ו ע' 236.
77) ברכות ה, ב.
78) ראה לקו"ת ברכה צו, ב. ובכ"מ.
79) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ו ח"א ע' שסט.

רבינו, שמסר נפשו את התורה ולכן נקראת על שמו, כמ"ש[80] "זכרו תורת משה עבדי".

וזהו גם החילוק שבין ניסן לתשרי — שניסן שענינו עבודת הצדיקים קשור עם ענין התורה,

— שהרי התכלית דיצי"מ (ענינו של חודש ניסן) היא הענין דמ"ת, כמ"ש[81] "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה", ומה גם שע"י התורה נעשה אמיתית הענין דיצי"מ, שהו"ע היציאה מהמיצרים וגבולים כו'.

[ואף שגם ע"י התפלה נעשית היציאה ממדידה והגבלה כו', הנה בתפלה הרי זה באופן שמתבטל ממציאותו לגמרי, משא"כ בתורה, שנשאר במציאותו (שהרי ענין התורה הוא באופן שצריך להיות במציאותו, שמבין ומשיג ופוסק דינים וכו'. אלא שצריך להזהר שהרגש מציאותו לא יתערב בלימוד התורה, שמצד רגש הנצחנות ירצה להראות לחבירו שהוא צודק, שאז לא יכוין אל האמת, כיון שהשוחד של אהבת עצמו יעוור עיני חכמים כו'), ובהיותו במציאותו, פועלת עליו התורה לצאת מהמדידות וההגבלות כו'] —

ואילו תשרי שענינו עבודת התשובה, קשור עם עם ענין התפלה.

ט. וע"פ האמור שבשבת שלפני ר"ה ניתן הכח לברכת החודש דכל חדשי השנה, כולל גם חודש ניסן ש"ראשון הוא לכם לחדשי השנה", נמצא, שהכח לברכת חודש ניסן שענינו תורה הוא — מתשרי (שבת שלפני ר"ה) שענינו תפלה. וההוראה מזה — שענין התורה קשור וצריך להיות ביחד עם ענין התפלה.

י. ענין זה בא בהמשך להמדובר לעיל[82] אודות ישיבת תומכי תמימים — שבענין זה רואים לכאורה דבר פלא:

כיון שההתייסדות היתה בחודש אלול שקשור עם ענין התפלה, ומה גם שהדגישו את החשיבות וההכרח שבעבודת התפלה (כמבואר בקונטרס עץ החיים[83] ובכ"מ) — היו צריכים לכאורה לייסד "בית־כנסת" שענינו תפלה, אלא ששם תהי' גם קביעות עתים לתורה.

אבל בפועל יסדו (לא בית־כנסת, אלא) דוקא ישיבה, שקשורה עם

---

80) מלאכי ג, כב. וראה שבת פט, א. פ"ג, ד.

מכילתא בשלח טו, א. שמו"ר פ"ל, ד. וש"נ.

81) שמות ג, יב ובפרש"י. וראה שמו"ר

82) שיחת ח"י אלול ס" (לעיל ע' . . .).

83) בסופו (פל"ג).

לימוד התורה, שהרי "ישיבה" היא מלשון התיישבות, ששייך ללימוד התורה שצ"ל מתוך התיישבות, בהבנה והשגה כו', משא"כ תפלה שענינה הליכה[84]. ואעפ"כ היתה התייסדות הישיבה (לא בחודש ניסן, שענינו תורה, אלא) בחודש אלול שענינה תפלה.

ובזה מודגש הקשר והשייכות שבין ענין התורה (ענינה של ישיבה) וענין התפלה (ענינו של חודש אלול) — כשם שברכת חודש ניסן (עבודת הצדיקים, תורה) קשורה עם השבת שלפני ר"ה (עבודת התשובה, תפלה).

ולהעיר, שענין זה שבכח ברכתו של הקב"ה לחודש תשרי מברכים בנ"י את החדשים במשך השנה הוא בתורת הבעש"ט — ענין התורה, ולא ענין התפלה.

יא. עפ"ז יש לבאר הטעם שרבינו הזקן קבע את המאמר ד"ה קול קול יעקב בתור הקדמה לסידור:

בתחילה נדפס מאמר זה בתור סיום לספר התניא (כפי שרואים במהדורת התניא שנדפס בחייו של רבינו הזקן[85]), אבל כמה שנים לאח"ז, בשעה שרבינו הזקן הדפיס את הסידור, הוציא את המאמר הנ"ל מסיום התניא, והדפיסו בתור הקדמה לסידור (כלומר, לא באופן שמלבד הדפסתו בסיום התניא יודפס גם בתור הקדמה לסידור, אלא הוציאו מסיום התניא, והדפיסו רק בהקדמה לסידור)[86].

כלומר: אע"פ שסידור ענינו תפלה, כמ"ש בדף השער "סדר תפלות מכל השנה", הנה בהקדמה לסידור נדפס המאמר ד"ה הקול קול יעקב, שבו מבואר שה"קול" הא', "קל" חסר ו', קאי על ענין התפלה, והקול הב', "קול" מלא ו', קאי על ענין התורה (שהיא באופן של המשכה מלמעלה למטה, שעל זה מורה ציור אות ו'). ובזה מודגש הקשר שבין תפלה לתורה.

וכמו"כ מבואר במאמר הנ"ל מעלת ענין הצדקה — ביאור הפסוק[87] "כן צדקה לחיים", וכן מאמר רז"ל[88] "ר"א יהיב פרוטה לעני והדר מצלי", שבזה מודגש שענין התפלה צ"ל קשור הן עם ענין התורה והן עם ענין הצדקה.

יב. וההוראה מכל הנ"ל — שאע"פ שכללות הענין של חודש

---

84) ראה לקמן סט"ז.
85) דפוס שקלאָוו, תקס"ו.
86) ראה גם תו"מ חס"ג ס"ע 406. וש"נ.
87) משלי יא, יט.
88) ב"ב יו"ד, סע"א.

אלול הו"ע התשובה והתפלה, הרי זה צ"ל קשור גם עם ענין התורה והצדקה, כך, שצריך להוסיף הן בענין התפלה, הן בענין התורה והן בענין הצדקה (כנ"ל ס"ד).

והוראה זו היא לכל אחד ואחת, ואפילו לקטנים, שגם אצלם צ"ל ג' הענינים דתורה תפלה וצדקה: תורה — שהרי משהתינוק מתחיל לדבר אביו מלמדו תורה[89]; ועד"ז בנוגע לצדקה — שמצד ענין החינוך מחנכים את הילד במצות צדקה, והרי ענין החינוך מתחיל כו"כ שנים לפני שנעשה מחוייב במצוות; ועאכו"כ בנוגע לתפלה — כידוע הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר[90] שמגיל שלש שנים יש להרגיל את הילד באמירת מודה אני וברכות השחר וכו'.

וע"י עבודת בנ"י בג' ענינים הנ"ל זוכים לברכתו של הקב"ה שתהי' כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה,

וכהמנהג שמובא בכ"מ[91], שהחל מר"ח אלול, כשאדם כותב אגרת לחבירו, אפילו בעניני הרשות, עליו להזכיר שמאחל לו ומבקש עבורו שתהי' לו כתיבה וחתימה טובה, וכיון שזהו "חבירו", הרי זה באופן ש"המתפלל על חבירו הוא נענה תחילה"[92],

ומקבלים את ברכותיו של הקב"ה "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה"[93], וגם כמ"ש בסידור הבעש"ט: "הגדושה" (בגימ"ל)[94], היינו, יותר אפילו ממלוא המדה של הקב"ה שהיא מלאה פתוחה קדושה ורחבה, בכל הענינים דבני חיי ומזוני רויחי כפי שהם ברוחניות הענינים[95], וגם בבני חיי ומזוני רויחי בגשמיות כפשוטו, ובטוב הנראה והנגלה.

* * *

89) ראה סוכה מב, סע"א. ספרי עקב יא, יט. רמב"ם הל' ת"ת פ"א ה"ו. טושו"ע יו"ד סרמ"ה ס"ה. הל' ת"ת לאדה"ז בתחלתן.

90) ראה אג"ק שלו חי"ג ריש ע' שנה (נעתק ב"היום יום" ד אייר).

91) ראה מהרי"ל הל' ימים הנוראים. אלי' רבה או"ח סתקפ"א סק"א. מט"א שם ס"ט.

92) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סוסק"ל. וש"נ.

93) נוסח ברכה הג' דברהמ"ז.

94) ראה גם תו"מ חע"ז ע' 287. וש"נ.

95) ראה גם שיחת ש"פ נצו"י, כ"ה אלול תש"ל ס"ב (תו"מ חס"א ס"ע 226 ואילך). וש"נ.

הוספה

ב״ה, עש״ק מברכים חדש אלול, ה׳תשכ״ד.
ברוקלין, נ.י.

הוו״ח אי״א נו״נ מלאכתו מלאכת שמים
מוה׳ משה שלמה שי׳
וזוגתו מרת רחל פערל תחי׳

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבם.

ובעמדנו בעש״ק מברכים חדש אלול, שכדברי רבנו הזקן (לקוטי תורה, לב ע״ב, ד״ה אני לדודי) בחדש זה הקב״ה הוא עד״מ כמלך בשדה (טרם בואו העירה) אשר כל אחד יכול להקביל פניו בשדה ומקבל את כ״א בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם,

וכנרמז בר״ת אלו״ל, אני לדודי ודודי לי.

יהי רצון שהסבר פנים יפות דלמעלה יעורר היופי באדם פה למטה, ועד לתכלית יופי האדם יפה תואר ויפה מראה,

אשר ענינם בתכלית בריאת האדם, שהוא כמאמר רז״ל, אני נבראתי לשמש את קוני,

יפה תואר שהוא בחי׳ ציור האברים, הרי בנמשל זהו ענין רמ״ח מצות עשה, שהם כנגד רמ״ח אברים,

ויפה מראה, זיו והארת פנים, שענינו בנמשל, שס״ה מצות לא תעשה,

מוה׳ משה שלמה .. מרת רחל פערל: סלונים, תענך. אגרות נוספות אליו — אגרות־קודש חכ״ז אגרת י׳רצט (ע׳ רצט). חל״ג אגרת יב׳תקמה (ס״ע שיט ואילך), ובהנסמן בהערות שם. לקוטי תורה, לב ע״ב: פ׳ ראה.

בר״ת אלו״ל, אני לדודי ודודי לי: שה״ש ו, ג. וראה אבודרהם סדר תפלת ר״ה ופירושה פ״א. פע״ח שכ״ד (שער ר״ה) פ״א. שעה״פ להאריז״ל עה״פ. ב״ח לטוא״ח סתקפ״א (ד״ה והעבירו). לקו״ת ראה לב, א ואילך. ועוד.

יפה תואר ויפה מראה .. מצות עשה .. מצות לא תעשה: ע״פ ויצא כט, יז. וישב לט, ו. וראה סה״מ תרכ״ז ע׳ קסד [קפח] ואילך (נסמן בלקו״ש ח״א ע׳ 79). תרכ״ח ע׳ קה [ס״ע קסב] ואילך (נסמן בלקו״ש חל״ה ע׳ 153). וש״נ.

כמאמר רז״ל, אני נבראתי לשמש את קוני: קידושין בסופה (משנה ובברייתא).

רמ״ח מצות עשה, שהם כנגד רמ״ח אברים: מכות כג, סע״ב. זח״א קע, ב. ובכ״מ.

שהם כללות כל התורה ומצותיי כי הרי גם שבע מצות דרבנן כלולים בתרי״ג מצות הנ״ל, וגם מנהגי ישראל שתורה הם.

חשבון על הנעשה בכל ימי שנה העברה וקבלה טובה בכל האמור בנוגע לשנה הבאה.

וע״י כל זה זוכים לכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

בברכה לבשו״ט.

❀ ❀ ❀

שבע מצות דרבנן כלולים בתרי״ג מצות: **ראה תניא אגה״ק סכ״ט (קנ, סע״א).**

מנהגי ישראל שתורה הם: **ראה תוד״ה נפסל — מנחות כ, ב. מהרי״ל — הובא ברמ״א יו״ד סשע״ו ס״ד. מנהגים ישנים מדורא ע׳ 153. שו״ע אדה״ז או״ח סוסק״פ. סתל״ב סי״א. סתנ״ב ס״ד. סתצ״ד סט״ז. ועוד. וראה ירושלמי פסחים פ״ד ה״א.**

לזכות

החייל ב״צבאות השם״

שניאור זלמן הכהן שיחי׳

לרגל הולדתו ח׳ מנחם־אב

ולהכנסו בבריתו של אאע״ה כ״ו מנחם־אב ה׳תשפ״ו

ולזכות הוריו

הרה״ת ר׳ **צבי אלימלך הכהן** וזוגתו מרת **דובה** שיחיו **ברכהן**

❁

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה״ת ר׳ **חיים הכהן** וזוגתו מרת **דבורה** שיחיו **ברכהן**

שלוחי כ״ק אדמו״ר בדיסלדורף, גרמני׳

הרה״ת ר׳ **יוסף יצחק** וזוגתו מרת **חנה רות** שיחיו **הלפרין**

שלוחי כ״ק אדמו״ר במירון, ארה״ק

ולזכות זקניהם

הרה״ת ר׳ **מנחם מענדל דובער הכהן** וזוגתו מרת **אסתר רבקה** שיחיו **ברכהן**

הרה״ת ר׳ **דובער** וזוגתו מרת **רישה** שיחיו **וילנקין**

הרה״ת ר׳ **מרדכי דוד** וזוגתו מרת **מרים** שיחיו **הלפרין**

הרה״ת ר׳ **פינחס דוד הלוי** שיחי׳ **סגל**